

شرح رساله حقوق

ما عرض کردیم که امام سجاده (ع) فرمودند که حق عورت، حق فرج این است که آن را از حرام حفظ کنی و حفظ آن از حرام با کمک بعضی از امور صورت می‌پذیرد، مهمترین آنها غض البصر است، «فانه من اعون الاعوان» ما توضیح دادیم که چرا غض البصر اعون الاعوان است، توضیح دادیم نسبت بصر و دیدن و نظر با روح و قلب و جان آدمی و تأثیراتی که دارد چیست. سپس اشاراتی کردیم به بعضی از پیامدهای منفی حرام و چهار اثر منفی را بیان کردیم، چند اثر دیگر مانده است که باید آنها را بیان کنیم و بعد می‌رویم سراغ آثار مثبت خودداری از نظر حرام.

پیامدهای منفی نگاه حرام

۵. رنج و سختی

یکی از مشکلات و گرفتاری‌هایی که با نظر حرام پدید می‌آید رنج و ناراحتی و سختی است. کسی که چشم را تحت کنترل خودش قرار ندهد، کسی که رها کند چشم را، خودش را به زحمت می‌اندازد. حضرت علی (ع) می‌فرماید «من اطلق ناظره اتعب حاضره»^۱ کسی که بیننده را رها کند وضع زندگی خود را به سختی انداخته، خودش را گرفتار کرده. یعنی نگاه کردن به نامحرم موجب الم و درد است نه لذت، اینکه کسی که گمان کند مثلاً با نگاه کردن لذت می‌برد، ممکن است در یک آن این اتفاق بیفتد ولی از آنجا که آدمی با این دیدن سیراب نمی‌شود بیشتر عطش و تشنگی و درد پیدا می‌کند این مثل چشیدن از آب دریا است، کسی که برای رفع تشنگی از آب دریا می‌خورد لحظه اول ممکن است گمان کند تشنگی او کم شده است، ولی یقیناً تشنگی او بیشتر می‌شود و این باعث هلاکت می‌شود. لذا حضرت می‌فرماید کسی که چشم خودش را رها کند در واقع زندگی خودش را به درد و رنج و الم انداخته است.

۶. بیماری عقل

نظر ناروا و نگاه حرام هم چنین موجب بیماری عقل می‌شود، عقل انسان را سست می‌کند، کارایی عقل انسان را می‌گیرد، فراست و تیزی و دقتی که باید عقل داشته باشد با نظر ناروا از بین می‌رود یا ضعیف می‌شود. طبیعی هم هست، بالاخره وقتی نگاه موجب ورود تصاویر مختلف در ذهن انسان می‌شود، ذهن آن را تجزیه و تحلیل می‌کند، رشته افکار را پاره می‌کند، ذهن را همچون پر کاهی از این سو به آن سو می‌برد، مانع تمرکز آدمی می‌شود و این کم کم باعث بیماری عقل می‌شود. برای همین است که حضرت علی (ع) می‌فرماید: «قرین الشهوة مريض النفس معلول العقل» کسی که با شهوت قرین باشد، نفسش مریض و عقلش معلول است. طبیعتاً تحریک شهوت یکی از مهمترین ابزارش چشم است، چشم می‌تواند انسان را قرین شهوت کند و کسی که قرین شهوت شود عقلش بیمار می‌شود، از قوت عقل کاسته می‌شود. برای همین است که حضرت علی (ع) می‌فرماید «ذهاب العقل بين الهوى والشهوة» گرفتاری انسان به هوا و شهوت موجب ذهاب عقل می‌شود، این مسئله تأثیر جدی در این زمینه دارد.

اگر بخواهیم این آثار را نقل کنیم زیاد است در روایات، من فقط به عنوان نمونه گفتم.

اگر بخواهیم آثار نگاه ناروا و حرام را دسته بندی کنیم دو دسته آثار را می‌توان ذکر کرد، آثار مادی و آثار معنوی یا به تعبیر دیگر آثار دنیوی و آثار اخروی، از هر دو منظر می‌شود این تقسیم بندی را کرد. تا اینجا به شش اثر اشاره کردیم این آثار یا معنوی است؛ مثل اینکه این باعث می‌شود که توفیق عبادت از انسان سلب شود، لذت عبادت از انسان سلب می‌شود، این باعث ظلمت و تاریکی

^۱ غر، ج ۲، ص ۳۰۴.

قلب می‌شود، این در همین دنیا است، ولی معنوی است و دوری از رحمت خدا در روز قیامت، پس این هم در دنیا و هم در آخرت اثر می‌گذارد، هم اثر مادی دارد و هم اثر معنوی دارد، این راجع به نظر حرام.

از آن طرف فرو بستن چشم از حرام یک سری آثار دارد که من یک اثر را در جلسه گذشته بیان کردم و بقیه را در جلسات بعد بیان می‌کنم. آن اثری که در گذشته بیان کردیم همان حلاوت ایمان بود. آثار دیگری هم دارد که در جلسه بعد بیان می‌کنم.

«والحمد لله رب العالمین»